

s.registrator@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.seSocialdepartementet
S2019/00497/SF**Svar på remiss från Socialdepartementet: Höjda
åldersgränser i pensionssystemet och i andra
trygghetssystem (Ds 2019:2). Svar senast 3 maj 2019**

Region Dalarna inger härmed yttrande över departementspromemorian "Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem".

Sammanfattning

Region Dalarna delar uppfattningen att en stadig ökande medellivslängd medför, med nödvändighet, att fler arbetar längre för att uppnå fortsatt rimliga pensionsnivåer. Bristen på arbetskraft är redan i flera yrken uttalad och det är nödvändigt att fler arbetar längre tid i arbetsför ålder för att sektorn ska kunna klara sin kompetensförsörjning. Förslaget om höjda åldersgränser i pensionssystemet och övriga trygghetssystem förutsätter att äldre kan arbeta längre än i dag vilket kan innebära behov av ytterligare förstärkta incitament och påverkan gällande attityder till äldre arbetskraft. Region Dalarna ser det som nödvändigt att säkerställa att sektorns ekonomi inte drabbas negativt av lagda förslag, sektorn måste tillförsäkras kompensation för tex prognostiserade men uteblivna skatteintäkter.

Region Dalarnas ställningstaganden:

- Region Dalarna tillstyrker förslaget om riktålder för pension. Det är nödvändigt att kunna kommunicera en ålder för hur länge individen behöver arbeta för att kunna få en rimlig ekonomisk nivå på sin pension.
- Region Dalarna tillstyrker förslaget att knyta åldersgränsen för tidigaste möjliga uttag av inkomstgrundad pension till riktåldern. Regionen anser att det kan behövas ytterligare incitament för att förstärka riktålderns betydelse i syfte att förlänga yrkeslivet. Ett för tidigt uttag av pension kan leda till för låga pensioner som behöver fyllas ut med andra grundtrygghetsförmåner som bekostas av skattemedel.

- Region Dalarna framhåller att kompletterande insatser behövs för att bryta den rådande normbildningen för äldre arbetskraft att gå i pension vid 65 års ålder, det kan ske genom information såväl till enskild som en påverkan till arbetsgivare att försöka behålla äldre arbetskraft längre än i dag.
- Region Dalarna tillstyrker förslaget att knyta rätten att kvarstå i anställning till en riktålder gällande lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS).
- Region Dalarna finner pensionsgruppens slutsats att kommuner och regioners behov av statsbidrag skulle minska som helt orimlig. Sektorn har en ökad mängd av en allt åldrande befolkning som kräver ökade skatteintäkter och statsbidrag för finansiering av tex hälso- och sjukvård. Region Dalarna framhåller att förslagen är komplexa och svåra att överblicka varför det behövs en kontinuerlig uppföljning av effekterna samt beredskap att anpassa förslagen om de ekonomiska konsekvenserna inte blir de förväntade.
- Region Dalarna tillstyrker förslaget om en undantagsbestämmelse om rätt till garantipension för personer med ett långt arbetsliv.
- Region Dalarna vill framhålla att det finns en risk gällande förslaget om förtida uttag av pensionen om personer med låg inkomst lyfter allmän pension i förtid och därmed får en försämrad pension när inkomstpensionen räknas om vid riktåldern. Möjligheten att göra ett förtida uttag av delar eller hel allmän pension för den som är i arbete eller beräknas få någon del garantipension kan behöva begränsas.
- Region Dalarna tillstyrker förslaget om att anpassa åldersgränser i angränsande socialförsäkringssystem. Region Dalarna ser dock att den generella risken för ohälsa och sjukdom ökar med stigande ålder varför höjda pensionsgränser kan medföra att kommuners och regioners kostnader för tex sjukfrånvaro och arbetslivsinriktad rehabilitering kan öka. Regionen ser ett behov av kompletterande regler och uppföljning gällande möjligheter till omställning och rehabilitering för att under ett långt yrkesliv kunna ställa om till ett annat arbete då annars äldre riskerar att stanna i långtidssjukfrånvaro sent i arbetslivet. Möjligheten för äldre att studera med studiemedel måste förstärkas eftersom många yrken inom regionernas områden ställer krav på utbildning. Ett förlängt

arbetsliv ställer krav både på arbetsgivaren och på individen men även på staten att möjliggöra kompetensutveckling.

- Region Dalarna konstaterar att arbetsgruppens förslag om höjda pensionsåldrar i sig inte väntas leda till ett minskat gap mellan kvinnors och mäns pensioner. Pensionsmyndigheten har påpekat att med dagens regelverk och pensionsmönster så finns en risk att en stor och ökande andel kvinnor kommer att omfattas av pensionssystemets grundskydd med lägre pensioner och sämre incitament till arbete som följd. Det allmänna pensionssystemet bör därför ses över så att fler får en högre andel inkomstpension. Regionen har en viktig roll att förbättra livsinkomsten genom att erbjuda heltidsarbete, verka för ett jämställt uttag av föräldraledighet samt att motverka osakliga löneskillnader enligt gällande lagstiftning. Ett tidigt inträde på arbetsmarknaden är avgörande för såväl kvinnor och mäns pensionsbehållning varför insatser behöver göras för att stärka individens möjlighet till utbildning och omställning i arbetslivet.

Avslutning

Region Dalarna konstaterar att för att kunna säkerställa den framtida finansieringen av välfärden så behövs det att fler arbetar längre. Det är nödvändigt för att trygga rimliga pensionsinkomster samt för att kunna förbättra en redan ansträngd personalförsörjning till sektorn. Utmaningarna för sektorn som helhet är betydande. Andelen i arbetsför ålder minskar samtidigt som det blir allt fler äldre och barn vilket medför att behovet av välfärdstjänster ökar samtidigt som skatteunderlaget förväntas öka långsammare än tidigare. En höjd pensionsålder samt att allt fler arbetar heltid tillsammans med ett systematiskt arbetsmiljöarbete och ett gott ledarskap är några bidragande nyckelfaktorer för att trygga personalförsörjningen.

De samlade ekonomiska effekterna för regionen av de olika förslagen är svåra att överblicka och kommer att vara beroende av i dag ej kända regeländringar. För regionen är det av största vikt att effekterna av sektorns finansiering följs upp och kan korrigeras vid behov.

För Region Dalarna

Ulf Berg
Regionstyrelsens ordförande